

**ДРУГИ МЕЂУНАРОДНИ
КЊИЖЕВНИ СУСРЕТИ**

БАЊА ЛУКА 2017.

Уредник

Предраг Бјелошевић

Лектор и коректор

Јелена Глишић

Редакција

Предраг Бјелошевић, Радослав Милошевић,
Недељко Зеленовић, Сретен Вујковић,
Момчило Копривица, Жељко Галоња

ПОЕТИКЕ

Поезија учесника

2. Међународних књижевних сусрећа

АНУШИЋ Анђелко (1953, Градина, Сува међа, БиХ). Пјесник, прозни писац, есејиста, књижевни критичар, антологичар, публициста.

Објавио је шеснаест пјесничких збирки; седам књига приповједака; четири романа; књигу пјесама за дјецу; двије књиге есеја; и бривијар новинарско-публицистичких текстова. Приредио је и двије пјесничке антологије.

Заступљен је у лектири (у Републици Српској, девети разред основне школе, као и у заједничкој наставној језгри у Федерацији БиХ-а, за исти разред), антологијама и прегледима српске савремене поезије и приповијетке. Његова поезија и проза превођени су на стране језике.

Овјенчан је угледним књижевним признањима (*Бранковог кола – Печай вароши сремскокарловачке; Сарајевских дана поезије; Свештозар Ђоровић; Злајна сова; Задужбине Бранка Ђојића* при САНУ; Међународне награде „*Шушњар 2017*“; *Ситражилово; Гордана Тодоровић; награде Удружења књижевника Републике Српске и Града Бањалука; Ситанко Ракића; Раде Томић; Констанининове визије; Фондације Пешар Кочић; Младен Ољача*, и других).

Живи у Новом Саду.

БАРКА, ЧЕКАЊЕ

Ево си приправио
Своју барку
И чекаш

Две хиљаде година већ
Не долази твоја голубица
А копно суво је, кажу
И са Арарата позивају спасиоце

Гласови њихови
Потопне подижу таласе
И на лево нагињу твоју шајку

Шта да понесеш
Кога да спасеш

Разбојника или праведника
Запек који да издвојиш
Радиоактивну семенку у дужици сакријеш

Распаднуте ствари
Ил' старе људе у распадању

МИШ

Посматрао си миша
Последњег пешадинца –
Војака храброг
На твоје грудобрану
Како војску страшну пуштају на њ

Вирусе
Бактерије
Лабораторијске утваре
Авети маштарске

Стресао си се
Дрхтурио у своме Сибиру
Колутао очицама
У којима се живот
Наизменично сутонио и свитао

А хоризонт света ломио
И пропадао у мишју рупу
Из које си цијукао

НЕПРИЈАТЕЉ

Јављају ти се твоји непријатељи
Редовно јављају
Не прескачу среду и четвртак
Петак и недељу поготово

Грлати као увек
Хајкају и халакају гласови њихови
Сјајкају са града на *негори*

Верни и одани
Род твој који ти је преостао
Својта из првог колена
Браћа твоје ране
Милосрђа пуни

Они би да те усправе
Придигну
У висину свога прста

А пријатељи ћуте
У својим катакомбама
Док ти лежиш у постељи
Као у пештери

Умро за свет
Како *Књига* каже

БЛАГОЈЕВИЋ Берислав, рођен 1979. године. Магистар је географских наука. Иза себе има седам штампаних и по једну аудио и електронску књигу. Поезију и прозу објављивао је у бројним часописима (*Летњојис Мајице српске*, *Књижевни магазин*, *Кораћи*, *Градина*, *Сарајевске свеске*, *Пушјеви*, *Београдски књижевни часопис*, *Сенј*, *Ријеч*, *Квартал...*), а његови радови су уврштени у већи број зборника (*Sea of words*, Барселона, *Skariggi*,

Малта, *Дјеца и рай*, Токио). Објавио је двадесетак научних, стручних и популарних радова.

Добитник је неколико награда и признања од којих су најважније стипендија Фонда „Борислав Пекић“ (2012), Годишња награда Удружења књижевника Републике Српске (2017), прва награда за кратку причу књижевног конкурса „Сусједи“ у организацији Гете института и Француског института у БиХ (2010) и прва награда за најбољу кратку причу у регији у 2011. години на конкурс часописа *Авлија* из Црне Горе. Његов први роман *Тиши од воде* ушао је у ужи избор за НИН-ову награду 2013. и награду Перо Деспота Стефана Лазаревића.

Учествовао је на књижевним фестивалима „Библиобус“ (Градишка), „Кикинда Схорт“ (Кикинда/Београд), Будва град театар (Будва), на међународној књижевној колонији „Тршић“, као и на међународним сајмовима књига (Београд, Лајпциг, Солун, Загреб).

Живи и ради у Бањалуци.

ДРВО

Испред наше куће
Расло је дрво, али
Више га пред њом нема.
Не, није оно што мислиш:
Дрво је ту, али кућа је нестала.
Више га пред њом нема,
Више ничега око њега нема.
Ни куће, ни старе чесме,
Ни ружичњака, ни дјеце.

Немој да ме питаш које је врсте.
Мени су сва стабла тада била иста...
Важно је било да су даривала хлад
Препланулим дјечацима за
Разиграних јулских зенита.
И данас, кад немају за кога
Простирати сјену, сва су ми
И даље иста.
Памтим да је било необично равно
И да је зими, онако голуждраво,
Без трепереће зелене хаљине
Подсјећало на голему стријелу
Чејенског ратника уперену ка небесима.

Гледаш усамљено дрво које расте укосо
Као притка подбочена под штрик за
Сушење веша и ћутке, али видно,
Сумњаш у моје сјећање.
Било је равно, кунем се.
Кад је граната пала на кућу,
Зид моје собе сручио се на дрво.
Тако сам се, тежак, ослонио на њега.
Оно ми је помогло да не паднем,
Да останем усправан
Као стријела чејенског ратника.
Да умјесто њега стремим ка небу.

ПЛАЧЕМ ИЗНУТРА

Капље киша
Са унутрашње
Стране окна.

Мрачни минут
У мени
Почиње да сија:

Плачем изнутра!

Изгубљен као
Малена дрвена
Комода барокна

У гомили
Минималистичких
Сваштарија:

Плачем изнутра!

У Кугли празној
Не постоји Смисао
Већ само јека...

Километри душе
У скученом тијелу
Се стишћу:

Плачем изнутра!

Шта некеме
Значи живот
Простог кукурјека

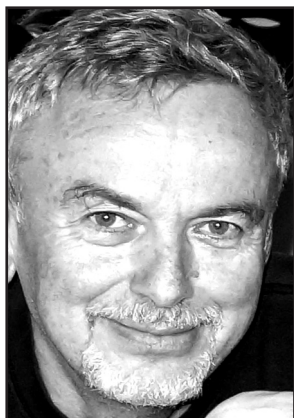
Кад и он вене као
Гусјеница гладна
На увелом лишћу?

Плачем изнутра!

НА ГРОБУ СИРОТОГ Б. Б.

*„Ја, Бертолт Брехт, пошћем из црних шума.
У градове ме је донела моја мајка
Док сам јој у уџроби лежао. И хладноћа шума
Све до смрти ће у мени пошрајати“
(О сиротом Б. Б., Бертолт Брехт)*

Под зидом од црвене цигле која је
Бојена руменилом звијезде и
Квашена знојем безимених да
Не попуца и не умрви се ко креч,
Лежите ти и твоја драга,
Кост уз кост, прах уз прах.
Знао си да се величина не мјери
Грандиозношћу споменика па
На челу носиш неоклесан стећак,
Ко мисао да одапињеш пут неба!
На њему, само твоје име просто
И ништа више:
Ни бремена година
Ни сувишних ријечи
Ни јадиковки, не дај Боже.
И ја желим да одем тако,
Брзо и тихо као сироти Б. Б.
Да ме пусте да лутам
Пространствима силним
Јер зидова под земљом нема!

ВРОБЕЛ Алексеј, аниматор културе, пјесник, аутор пјесама (музике и текстова), преводилац. Рођен у граду Биелско-Биала (Пољска), апсолвент факултета Грађевинарства и архитектуре Шлеског техничког свеучилишта у граду Гливице. Од 2002. године живи у Енглеској. Оснивач и лидер артистичке групе *КаМПе*, која промовише младе пјеснике, музичаре, сликаре. Први пут његови стихови су се појавили 2009. год. у антологији *Моја радост њисања...*

Стирофе изнад Тамизе и изнад Висле.

Његови стихови преводе се на енглески, руски, бугарски, бјелоруски, украјински, румунски, грчки, татарски, јакутски, много пута су објављивани у антологијама и у књижевној штампи. У 2014. и 2015. год. издан је ЦД са пјесмама *Исјовеси госјодина А...* као и томчић текстова *Песме*. У Бугарској издана су била два свезка стихова преведена на бугарски и руски. Од 2013. године Алекса Вробел организатор је Фестивала словенске поезије у Лондону. Исте године започео је и још уређује серију публикација *Библиотечница КаМПе*.

МОЈ СВИЈЕТ

Мој свијет је понекад толико мали, толико сићушан
збијен у коцку.

Плафон, под, четири зида.

Не можеш га описати вјетром, латицом руже,
међавом, облаком, кишом.

У њега не може да стане дрво,
преузак је за тигра.

У том сићушном свијету
између додире и миловања
мирис кафе обилази четири зида свијета,
и буди
мачку, да испреде оду љубави.

ДРЖАЋУ ТВОЈУ РУКУ

Једнога дана отићи ћу берберину
и као и увијек затражити шишање.
Обријаћу се.
Обући ћу најчистију бијелу кошуљу
и омиљене црне панталоне.
Написаћу кратко писмо дјечи.
Ти ћеш сједити поред мене.
Држаћу ти руку
и молити Бога
за смрт.

ЗАШТО САЊАТИ

Сањао сам о женама на пиједесталу.
Ти си ме погледала.
Сањао сам о дјелима достојним Херкула.
Ти си се насмијешила.
Сањао сам о слави умјетника и вођа.
Ти си ми изјавила љубав.
Сањао сам о богатству краља Соломона.
Ти си ми дала себе.
Зашто сањати,
кад је срећа тако близу.

ЉУДСКА СУДБИНА

Замршена је људска судбина,
попут сеоског пута
или грана дрвећа.
Бол кроз зид смијеха.
Нада
крунисана празнином.
Усхићење
праћено тугом.
Јасно је
да у животу мораш дотаћи
и рај
и пакао.

ПЕСИМИСТА

Не знам
има ли
живота послѣ смрти.
Претпостављао сам,
да нема.
Ако је тако,
онда између рођења и смрти
стоји све.
Тужна је то претпоставка.
Нећеш имати времена да исправиш
оно
што си сјеб'о.

ГАВУРА Јан је словачки пјесник, преводаца, универзитетски професор, уредник часописа и књижевни уредник. Тренутно ради као универзитетски предавач и основна област његовог истраживања је књижевност 20. вијека, теорија, историја и превођење књижевности, посебно поезије.

Објавио је три збирке поезије. За дебитантску књигу *Ужарене њчеле* (*Пáление вчел*, 2001) додијељена му је годишња награда Иван

Краско за најбољи деби на словачком језику. Наредна два дјела услиједила су за неколико година: *Свако јуџиро њи* (*Каждум раном си*, 2006) и *Беса* (2012), за коју је добио награду Књижевног фонда. Његове пјесме објављене су у бројним антологијама и часописима и преведене на енглески, шпански, француски, њемачки, пољски, словеначки, мађарски, македонски и јапански језик.

Критике и анализе словачке и свјетске књижевности објавио је у збирци радова *Лирске илуминације* (*Лурицкé илумина́ције*, 2010). Превео је бројне књиге савремене енглеске, ирске и америчке књижевности (нпр. К. А. Дафи, М. Свини, Р. Велч, К. Мекарти). Вођа је грађанске групе ФАЦЕ (Фокусирани на Алтернативну Културу и Едукацију) која објављује поезију, стручне књиге и часопис о поезији *Вер-џиго*.

Онај који је био овдје прије но што сам ја дошао

мора да је имао кожу и сандале за лоша времена.

И потребу да потисне дијалекте који су се сами укрштали и више не говори о томе. Кад су се душе пробудиле нису могле наћи мир. Кад их је везао за кожу, уздигао се пророк, надарен жељом за глином и избором да не говори.

ЕВОЛУЦИЈА

Једном у двије хиљаде година сва врата се затворе,
свјетло угасне и ваздух ишчезне.

Јелени, горице, Антигона и Ромео
гледају једни у друге
знајући да је судњи час.

Њихове херојске душе
испуњене су миром и узбуђењем
пред кратки свршетак.

Али пацов је жудио за мирисом
слатке воде и остатака хране.
Бацио се на врата
и по цијену ожиљака и губитка крзна
кроз посљедњу пукотину доспио на другу страну.

Кад се усправио
почео је да тражи с ким да се пари.

КОЦКАР

Дозволи ми Господе,
да молим за срећан живот моје три дјевојчице
План игре се разлеже пред мојим очима као мапа.

Изабрао сам за њих изврсну мајку
из лозе која је изгубила све и упорношћу
све опет стекла. Чувам то у шапи као срећну коцку.

Похађале су најбоље школе
Италијански мајстор учио их је сликању,
Научиле су да јашу и служавке су их, по мојој жељи,
училе тајнама вођења љубави с мушкарцем.

Први брак нека буде промишљен.
Подари најстаријој срце мирно,
непристрасно, љубав према позоришту и маскама.

Друга ће, сигурно, поћи за пјесника
и све што воли у њему
почеће да мрзи. Нека настави да је воли још више
јер и она воли њега. А када клонула
у манастир уђе нека звоно
које се у часу њене смрти огласи откључа капије раја.

Најмлађа спава гола свако вече.
Очи њене не знају скренути поглед
кад виде патњу.
Господе, подари јој мужа пристојне врсте
који је неће варати са служавкама,
барем, не тако често.

ХРАНА

Постоји месо инсекта неопажено
узвишеним пернатим оком мишара.
Другом, крвавом оку
ипак, неће промаћи ни крупне ни ситне кости,
чак ни да се крећу брже од игала
за плетење норвешких џемпера.
Артерије већ лупају у грлу
али једног дана и оне ће се неславно утишати.

Кожа, танка као папир њежна је на додир
А душа пак, тамнија од индиго папира
исписује своје ниско поријекло,

своју судбу да буде покидана као неиспоручено писмо.

Са енглеског превела Сања Зекановић

ДИРЛИХ Бенедикт, рођен је 1950. у Новој Вјески. Студирао је католичку богословију и филозофију у Ерфурту, након тога театрологију у Лајпцигу. Радио је у Лужичкосрпском народном позоришту као драматург до 1990, од 1990. као посланик у парламенту Саксоније, а после је као главни уредник Српских новина. Члан је њемачког ПЕН центра и председник Савеза лужичкосрпских уметника. Пише поезију и прозу на лужичкосрпском

и њемачком језику. Објавио двадесетак збирки у Њемачкој и у иностранству. Најважнија дјела: *Stysk wyska* (2006), *Tugar у њижами* (2012).

Његове поетске координате одређене су разноликошћу форме (од риме до слободног стиха), али одбацујући риму он не напушта традиционалне теме. Дирлих сматра да лужичка култура неће опстати уколико се затвори у своју чауру, већ мора да интегрише модерне тенденције у властиту традицију.

НЕ ПИТАЈУЋИ СЕ ЧЕМУ ЗБОГ ЧЕГА ЗАШТО

Иза мојих леђа одједном зачух
како српске мајке оплакују своје синове
мртве летаче

Дозивале су у тамноплавом лишћу врба

Тебе моја драга само тебе

ЈЕЗИК МОЈЕ МАЈКЕ

Нисам те изумео
Ти си растао
Као што ја растох
Од мога рођења

Ти кожо времена
И годишњих доба
Једном мека као сомот
Једном тврда
Ти мој завоју
Са променљивом површином

Хтео бих поново
Да те разоденем
Наших песама колевко
Скривена
У леденим одајама

Ти си тако пукла
И мене си такође
Разоткрила:

Види ми се рана
Иако одећу носим
(Коју могу да заменим)

Ти ниси кошуља
Да се увек изнова белиш
На плоду моје мајке
И разоткриваш
Заметак бића

ДОЛАЗАК У Н.

Нас двоје могли смо да видимо слузаве канце
У прљавој баруштини твоја рапчупана
Коса лепрша пред нама блиском селу
Стижемо лутајући сумануто мрачним путићем

Испод пуцкетавих јаворових грана слушамо
Неме кораке дрвећа како тапкају под месечином
Падају тамноплаве очи небеса према челу

На трачницама твојих усана мој језик голицају
Заводљиве речи ветровитих младића певање
Који опуштено путују до Делана а онда
Занеме као што слепа тама удара у захрђали метал

Црквенога торња дванаест пута жели да
Нас огрне давно изгубљеним местом предака
И кад смо у дому поново је дом далеко

СТРАХ

Лежимо на ободу
потопљеног села.

Без поздрава ме узимаш
И дајеш себе тихо.

Једино намрштени месец
види секиру
над две се сенке надвила

С њемачког превео Мићо Цвијетић

ЂУРКОВИЋ Јелина (1953). Професорка књижевности Универзитета у Источном Сарајеву, Република Српска, Босна и Херцеговина. Живи и ради у Бијељини. Бави се научноистраживачким и педагошким радом а упоредо пише и објављује поезију и кратку прозу. До сада је објавила три књиге из области научне и стручне дјелатности, двије књиге пјесама: *Печатии* 1996. и *Вилина влас* 2001, те збирку кратке прозе *Зарубице* 2017. Десетине пје-

сама и кратких прича по часописима и књижевним гласилима чека на обликовање у књиге. Неке од њих преведене су на бугарски, македонски и енглески језик. Чланица је Удружења књижевника Републике Српске и Друштва књижевника Београда.

ПРОПАСТ ПРВЕ ЕСКИМСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ

Тај Тоша Сунђер добио је надимак још у школским данима када није умио да изговори ријеч спужва даље од спуж, па кад год би био редар и та несрећна стварка дошла на ред да се о њој реферише, он би замуцкивао и знојио се, док му неко једном није дошапнуо: сунђер. Тако је постао Тоша Сунђер, а кад је порастао и постао свој човјек и доказивао је да је баш сунђер: пио је, не пио – он је упијао све што се звало ракија. Тек наливен, он је био у свом природном стању, а увијек је био у природном стању. Из тог разлога многи нису хтјели са њим, а он опет, ни са ким: не ваља овима ово, а онима оно, он би ово овако а оно онако – и тако од почетка до краја, ни са ким у иглу да удјене.

И, кад се почела држава разграђивати, мој ти Тоша навалио читати све новине редом да нађе праву истину зашто се држава распада и ко је разара. Није вјеровао људима око себе, преблизу су да би знали више од њега, него има он да

дође до праве истине читајући све дневнике и тједнике од Вардара па до Триглава, па шта кошта да кошта. И упија. А ништа не аминује, само гунђа и свађа се и са собом и са другима: неће Тошу нико преварити ни насамарити, има сам да промикне у ту ствар.

Једнога дана, баш пред изборе, када су се везивале заставе оних са онима, када су треће биле са грбом и без грба, са петокраком и без ње, када је општа халабука била неподношљива, Тоши се све смучило и свечано је изјавио да је он Еским и да га не занимају овдашње ни вјере ни нације, ни заставе. Еским, брате: миран, насмијан, доброћудан, далек и топло забрађен крзном, куд ћеш више. Нема у новинама ништа ни о првом ни о другом, ни о било којем ескимском рату. Значи да их није ни било. Мирољубиви неки људи. Е тако нешто моћи: бити Еским! И има да буде, да буде он, Тоша Сунђер, први Еским јужно од четрдесет и пете паралеле!

Хвалио се Тоша на сав глас својом одлуком, наговарао и друге дуго и досадно, до опсесије. Није вриједила ни опомена Хуњкавог Расима да у Босни не можеш бити оно што хоћеш, него само оно што јеси и што мораш.

Врло брзо се испоставило да је ризично бити Еским јужно од четрдесет и пете паралеле. Тоша Сунђер се ту мало прерачунао, или, тачније: није добро проучио све ескимске обичаје, јер да јесте, био би приправан када му се једне вечери на вратима појавила мала весела дружина. Прави Ескими, бокте, помислио је природни Тоша Сунђер, док је отварао врата забрађеним и насмијешеним људима. Клањају се они њему, клања се и он њима, трљају нос они њему, трља и Тоша њима. Збуњен Тоша, прељубазни Еским. Што Еским љубазнији, то Тоша збуњенији. Одмуцкује на поздравну церемонију тачно до тренутка када се из кухиње појавила Тошина бистроока жена Стака и у трен ока сконтала ко су весели свати. Тоша јој је церемонијално показао пут кухиње, на што је она зафрктала, али узалуд. Еским Тоша ју је благо а одлучно одгурао у њену кухињу, гдје јој је и мјесто.

Пријазни и насмијешени гости су танким гласом, танким и хуњкавим, каквим ваљда Еским само и говоре, почели

причу како су, ето чули за Првог Ескима јужно од оне паралеле, па како чули, одмах одлучили да и они то постану. Тако се они сада окупљају и иду свуда гдје се прочује да има Новоескимима. Биће им част да он, Први међу њима, буде вођа нове заједнице. Их, мило Тоши, дакако да је мило, како да неће!

„Ето видиш, жено, да ми је политика била исправна!“ жести се Тоша. „Исправна, јакако, кад ћаловине воде политику,“ одсијеца Стака, јер види какве пробисвијете она мора нахранити вечерас.

А да је нахранила, јесте, јер Тоша је домаћин човјек и то мора да се види, па куд пукло да пукло, а пукло је исто вече.

Тоши Сунђеру је пукло пред очима оног трена када су га сити-пјани гости својим танким и уњкавим гласом, учтиво и благо подсјетили да је вријеме за особиту част која се од домаћина очекује послије вечере. Преуслужни Тоша се лупио шаком по челу што не може да се сјети која ли је то част што се указује гостима послије вечере, и у својој преуслужности замолио госте да му дошапну. „Па жена, твоја жена, брате Тошо,“ рекао је најуњкавији међу њима. „Знаш, ескимски је обичај да домаћин понуди своју жену послије вечере, да се гост не би до смрти увриједио.“

Тоши стале очи. Нигдје то није прочитао, каже несигурно. „Ниси читао добро и довољно, брате Тошо, то се одмах види,“ уњка танки глас – „читај Ршумов путопис о Ескимима, па ти ето истине!“ Тошо Сунђер нема куд. Нема куд напријед јер му је ван памети да своју жену Стаку вољно преда за десерт овим незнанцима, а нема богами куда ни назад, јер Стака већ стоји иза њега са подугачком оклагијом и фркти. Е, луди Тошо Сунђеру, први Ескиму јужно од четрдесет и пете паралеле, сад си га наGREбао!

И тако то пропаде. На изборе је Тоша пошао корак иза Стаке, гласао под Стакиним надзором, уписао се у побједничку странку одмах послије избора – и више не чита све новине одреда.

КЕЦМАН Давид Дако (1947. у Рајновцима, код Бихаћа, Босна) пише поезију, прозу, есеје, књижевну, позоришну и ликовну критику. Објавио је двадесет и двије књиге пјесама и прозе. Књиге пјесама: *Реч на леду*, *Претјіоноћни воз*, *Ноћни риболов*, *Зидари свейилиштіа*, *Расїад мозаика*, *Калем*, *Трейїај*, *Небески гласник* (на српском, а потом и на мађарском језику, у преводу Матије Молцера), *Сам као суза*, изабране и нове пјесме о

љубави); књиге лирске прозе и прозаида: *Озарје*, *Сїолеїна вода*, *Тамнина*, *Хор сенки*; књига прича: *Леђ* и три романа-мозаика: *Кад дуња замирише*, *Река за један дан* и *Жива слика*.

Пише за дјецу и младе. Објављене књиге: *Сањам, сањам чаролије* (пјесме и приче), збирке песама *Хоћко* и *Нећко*, *Даљинама їреко свейа*, *Неко само їебе їражи*.

Преводјен на пољски, мађарски, румунски, словеначки, македонски, италијански, русински, словачки језик. Добитник многих књижевних награда, као и друштвених признања: „Искра културе Војводине“ (1989), „Булка“ – Фестивала песника за децу, Повеља Задужбине „Јаков Игњатовић“ (2009) и Велике плакете Српског културног клуба, у Будимпешти 2013. године, као и Повеље „Венац Лазе Костића“ (2014), те „Песничке хрисовуље“ Српске духовне академије, у Параћину (2014) и Интернационалне награде Академије Иво Андрић у Београду (2015. за роман *Река за један дан*).

Као уредник ангажован у часопису *Луча* у Суботици, (од оснивања 1993), а од 2013. до 2016. године био је главни и одговорни уредник часописа *Домейи* (Сомбор).

Члан је Друштва књижевника Војводине од 1981. и Удружења књижевника Републике Српске од 2016. године.

Станује у Сомбору а живи у својим књигама.

БАЛАДА О БЕЛИМ МРЕЖАМА

(Кайљом слуйња)

У кишним данима, дужим од наших ћутања, од нашег очаја,
плетемо велике, беле мреже.

Загледани у своје прсте, тек сада препознајемо страх од олуја
што нас пре времена на обалу занавек баце.

Плетемо велике, беле мреже чврсте к'о сан после дуге
пловидбе.

Мреже довољно простране за пут који нам предстоји.

Дуги дани великих таласа лако и брзо замагљују окна.
Песмом, што попут плиме разгрће душу, у чворове сплићемо
последње зраке.

Ноћ и по навици руке под главом. Опет пучина и пун месец.
С дна бескраја највећи улов: Белим мрежама – извлачимо
себе.

ИСКРА

(Између два ледена доба)

Волети свој живот, ма какав да је! И нећеш се преварити у
мисли
како си и сâм, у сваком трену, веома важна тачка ослонца
света.

Искром из свог ока у свему присутан: У трепету листа на
јутарњем
поветарцу. У таласу жита зрном тек отежалог класа. У лету
птице
која ти цвркутом при надолazeћем освиту осмишљава
несаницу
у ноћи на измаку. У оној сунчаној буби док у тами, сама,
испреда

танану нит и твори од свиле чауру, све док не постане лептир
спреман
за лет који ће трајати таман колико и размак између два
ледена доба.

Волети свој неосетни дах! Знати да се њиме, у сваком трену,
крили бескрај и осмишљава Вечност!
И нећеш изгубити корак у Свемиру који се средиштем твог
ока огледа
капљицама крви, у свим правцима, Бескрајем разлива.

Један једини Живот?
Довољно! Сасвим довољно!

Ни Сунце не искри више.

КАД БУДЕМ ОБЛАК

Доћи ће моја драга и ходиће простором
који ни у сну никад пре видела није.
У било шта да се загледа, руком да му се примакне,
учиниће јој се део мене који се у свему томе помало крије.

Махнуће јој крај стазе отежала грана лешника.
Трком ће, на све стране, крунице маслачка,
стопалом уморним да их не повреди.

Огласиће јој се из крошње липе птица
гласом који до тада није чула
и одмамиће је дубоко у шуму,
где никог знаног неће срести и без зебње
пружити му длан.

Док ходи, као да лебди простором који јој се ни у сну
никад више неће указати, при мисли да је усред лавиринта
из којег за њу видног излаза нема, погледаће у снежни облак
изнад непрегледне шуме.

Облак који добија обличје моје главе,
облак – птица с крилима од мојих празних руку,
осмехнуће се и показати јој пут.

Из кошмарног сна кад се избави,
само ће она знати где је и зашто
под читавим кровом и белом плахтом
до коже – покисла.

КУПРИЈАНОВ Вјачеслав, пјесник, романописац, приповједач и есејиста. Рођен је 1939. године у Новосибирску. Завршио факултет страних језика у Москви – одсјек математичке лингвистике и њемачког језика, а у Лењинграду Високу поморску школу.

Познате су му књиге пјесама: *Прво лице, Живој тјече, Домаћи задаци, Ехо, Оаза времена, Час њевања и мишљења*, као и роман *Ем-ѿедоклова цићела*, те бројне кратке

приче. Објавио је преводе Хелдерлина, Новалиса, Рилкеа, Ериха Фрида, а са енглеског Витмена и Сендберга.

Један је од најпревођенијих руских пјесника. Књиге пјесама су му превођене на енглески, италијански, француски, пољски, шпански, бугарски, српски, индијски и многе друге језике.

Вјачеслав Купријанов је је добитник бројних Руских и свјетских награда. Члан је редакције библиотеке „Из вијека у вијек“ – Словенске поезије XX и XXI вијека. Учествовао је у изради антологијских избора српске, бјелоруске, македонске, хрватске поезије.

Живи и ради у Москви.

СНИЈЕГ

Снијег је послан на земљу да нико не помисли
да је ваздух бестјелесан
да нико не помисли да је вјетар празан
снијег увјерава
да је земља блистава исто као небо
и још блиставија од неба
а нарочито при мјесечини
када је очигледно да је наша земља драги камен

који може бљеснути на било чијој трепавици
снијег засипа путеве да бисмо остали
са онима са којима јесмо
снијег се топи пред нашим очима
да не бисмо заборавили
да је све чаробно пролазно
снијег лежи на пољанама непрочитаних књига
снијег шкрипи под корацима васељене

ЋУТАЊЕ

Ми ћутимо
да не нарушимо
ћутање

Ви ћутите
зато што сте већ
све
rekli

Они ћуте
зато што немају чиме
одговорити

Дајте да попричамо
о томе
о чему
смо тако дуго
ћутали

ВРИЈЕМЕ У СЕБИ

Вријеме у себи није увијек вријеме за нас
У било које вријеме све треба радити на вријеме
Јер нико нам никада неће дати друго вријеме
Александар Македонски дошао је до Индије на вријеме
Иначе би се сукобио са британским колонизаторима
Хорде Монгола нападе су на Русију на вријеме
Иначе судариле би се са козацима на путу за Сибир
Ђеновљанин Колумбо открио је Америку на вријеме
Иначе зауставила би га поморска флота САД
Руси су направили своју атомску бомбу на вријеме
Иначе коме би данас Европа уводила санкције
У основну школу треба ићи на вријеме
Иначе како бисте последије нашли слободно вријеме
Да похађате факултет
Гледати на сат треба на вријеме
Ако сте заборавили мјерити вријеме по звијездама
Нестали народи оставили су нам своје календаре
Да бисмо видјели како их нема а њихово вријеме траје

ДОБРА ВИДЉИВОСТ

Видиш ли
све је тако добро

Разумијеш ли
све може бити
боље

Видиш ли
боље
не треба

Разумијеш ли
то што видиш

Видиш ли
то што разумијеш

СМИСАО УБИЈАЊА

Тамо гдје одрасли убијају одрасле,
Измишљајући за то свакакве разлоге,
Тамо још и дјецу убијају успут,
Правдајући се неизбјежном случајношћу

У овој неизбјежној случајности
Скривен је очигледан разлог
Дјеца расту и постаће одрасли
А онда ће их бити теже убијати

Осим тога за будућност дјеце
Ради које одрасли убијају одрасле
Ако се дјеци и дозволи да преживе
Отјераће их у гроб зараћени одрасли

Међу дјецом случајно може бити пророкâ
Они могу пророковати другу будућност
Која се можда не свиди одраслима
Зато је боље такву случајност избјећи

Управо у томе одрасли виде разлог
Убијању још у дјечи могућих пророка
Јер нема смисла у одраслима убијати пророке
Кад су вам они већ све пророковали

ШОУ, ШОУ...

Шоу, шоу...
Ево прође дама у крзну
кроз које се добро види голо тијело
прође мушкарац у скупом одијелу
носећи своју главу на врху копља
прође дјечак с молбом

да га узмем у наручје
прође бијели слон
са жвакаћом гумом умјесто кљова
прође предсједник с молбом
да му скратим мандат
прође репа
носећи на себи баку и унуку
протрча миш
с рекламом за мишоловке
пролетје мува
без ичега, само мува

и, ево, опет исти бијели слон

пронесоше четири генерала
пјевачицу која пјеваше у кавезу
прође зубобоља
шкрипнувши златним зубима
прође сто постављен за четири VIP особе
прође столица која је сањала да постане фотеља
прође четрдесет разбојника у потрази за изворима нафте
прођоше тридесет тројица војника у потрази за боцом пива
прођоше једна банда и министарство образовања
прођоше глава, два ува и њихових пет прстију
прођоше један за другим тројица бијелих медвједа
са захтјевом да се заустави тренутак
прође тренутак
а за њим непримјетно три или четири вијека

и, ево, опет исти бијели слон

и још прође туђи живот
приказан као свој уз бенефиције
и још бесконачна поворка сијача очију
и свако око незасито вида
онај који види, не мисли
онај који види, не види
он поново броји виђено

недостаје му властитих прстију
и он скида туђе главе
ради тачног рачуна

и, ево, опет исти бијели слон¹

СМИЈЕХ

Смијем се
над собом
зато што чујем
како се смију
нада мнош

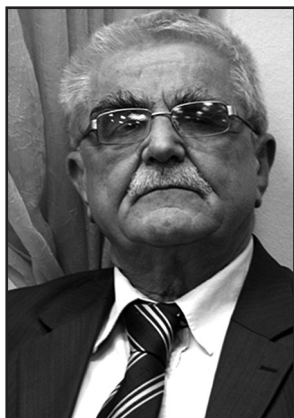
Над нама се смију
зато што виде
над чим
се ми смијемо

Жалоснији од свих
онај је који жели
смијати се посљедњи

Смијешно је
чекати
тако дуго

Са руског превео Предраг Бјелошевић

¹ „Und hier und da der weiße Elefant“. (Reiner Maria Rilke, „Karussell“)

МИЛОШЕВИЋ Радослав рођен је 1944. године у Брестимама код Билеће. Доктор је математичких наука. Заступљен је у више антологија и зборника, објављује и у многим часописима. Учествовао је на Међународним сусретима писаца у Београду, а поезија му је превођена на више језика. Члан је Удружења књижевника Српске, Србије и Црне Горе.

Објавио је збирке поезије: *Над њонором* (1973), *Украдено сунце* (1976), *Lasperanzadelvento* (1983), *Клејва наде* (1985), *Дио нашег лица* (1989), *Близина црне рује* (1990), *Зелени Десило* (1993), *Небо зове* (1996), *Над безданом* (1998), *Нада вјетра* (2005), *Кайије љубави* (2012), *Прије великог дана – Сонети* (2015). Објавио је пет књига о Јовану Дучићу: *Земаљско и небеско Јована А. Дучића* (2001), *Ејска райсодија о Јовану Дучићу* (2002), *Дучићев љуљ* (2003), *Требињска химера* (2005), *Карикајуре Јована Дучића* (2010). Добио је пјесничку награду „Аврамов штап“ за лирско епски спјев у разбијеном десетерцу *Зелени Десило* од Удружења књижевника Српске – Подружница Требиње и Друштва српских писаца Црне Горе.

ПРИЈЕ ВЕЛИКОГ ДАНА

Сонети

ПРИЈЕ ВЕЛИКОГ ДАНА

Пред вратима твоје душе израсло велико дрво
и смета мојим гладним очима да завире.
Уклонићу га као ново труло стабло прво
да откријем у твом тврдом срцу нове Алтамире.
Бацимо са себе хаљине мокре од тијела

да цвијеће, ноћ и птицу рујна зора склони,
док мисао моја преко поља бјежи као стријела,
да милост, мир и љубав олиста на твојој кожи.

Ко то прије Великог дана догађаје пише,
и нове слике из главе резбари по кости,
да овај видик сунца донесе магле и кише.

Само ће Орфеј својом пјесмом да премости
и за нас узети златни пехар рујног вина,
побуну припрема јоргован, а вене пиревина.

ОПЕТ ПЛЕС МРТВАЦА

Сутон ме носи без наде крај мора
у олтару ноћи опет плес мртваца.
Без љубави не треба ми нова зора;
зар звјездани скелет у повор ме баца.

Вријеме је за љубав, а не за смрт
након сломљеног срца и рањене душе;
пољупци к'о шљунак припремају нови врт,
у голој постељи све се тајне руше.

Знају ли мртви колико је сати сада?
Скупљање маховине је светогрђе;
то татин плес к'о чичак се подиже и пада.

Можда је моје путовање стигло у унутрашњост,
а мртви из своје таме стижу к'о трава млада,
и почеће пјевати у моме сну и ријека и мост.

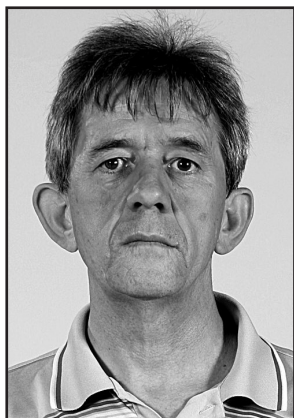
КАО СУНЦЕ ЧИСТА

Красна као звијезда, као Сунце чиста,
очи моје пијте, опијте се од њене љепоте;
свака страна свијета у струку јој блиста,
а чедну, непримјетно, будна ноћ је оте.

Док спавам и сањам, срце је моје будно,
па кревет без љубави је као празан гроб,
те не слутим да и снови умиру узалудно,
или сам болан од љубави, или сам њен роб.

Низ прсте моје потече извор воде живе.
Устани сјевере, ходи јуже, дођите у њен врт
гдје рунолист, невен и шафран јој се диве!

Је ли то из душе тамне поново љубав, к'о смрт
јурећи по граду, по улицама, по трговима,
тражећи своју љубљену драгу бар у сновима

ОРЛОВИЋ Михајло је рођен у Босанском Милановцу код Санског Моста. Завршио је Факултет политичких наука, смјер журналистика, у Београду. Тренутно живи и ради у Бањалуци.

Објавио је 21 књигу прозе, поезије и записа. Аутор је бројних новинских, радијских и ТВ репортажа, као и документарних филмова.

За своје књижевно стваралаштво добио је више награда. (Награду Међународних књижевних сусрета Шушњар, Слово Подгрмеча, награда за најбољу књигу Града Бања Лука, Награда ИП АРТЕ Београд за најбољи роман Сиви капут и друге.)

Превођен је на више језика и заступљен је у више антологија српских приповједача и пјесника.

ОПАСНЕ ПЕСМЕ

Своје песме чувам у фрижидеру.
Износим их само кад треба почастити
неког од образа

Обично их стављам на салвету.
Пазим да не упадне какав трун или мува.
Моји су гости чистунци.
Воле необичне и тихе ствари.

Најчешће нудим оне које су настале
под необјашњивим околностима.
Чак и оне – истрошене сновима
које држим у кутији за со.
Гости уживају опрезно.
Плаше се за срце и душу.
А кад осете мирис кише посвећења
постају похлепни.
Сами отварају фрижидер.

Ждеру очима, рукама
онако живе,
неопране,
а онда повраћају по умиваонику,
јастуку,
где пре стигну.
И псују матер оном ко пише тако слатке
а опасне песме.

ДАН КАДА СМО СЕ СМЕЈАЛИ РАТУ

Рат је долазио са свих страна
Ми смо седели на балкону
Пили кафу
Смејали се
Наишао је неко
Био је јако узбуђен
- Смејете се, вели
А рат само што није!

Шта бисмо друго
Олују још нико зауздао није
Уосталом, неће ваљда опет
Наш народ је стално патио

Тек кад се рат сасвим приближио
Кад смо осетили гарез
И кад је војник пронео нашом улицом
Своју главу у торби
Неко је отишао у собу да телефонира
Не знам коме али чуо сам
- Код нас је рат!
Да прави рат! – рекао је
И није онакав као што пише у књигама
Ни као што су нам причали стари
Већ прави рат
Рат у којем се гине

Престали смо се смејати
Било је касно после поноћи
Неко је залупао на вратима
Ћутали смо у ћошку

Кад је свануло
На нашем прагу нашли смо крв
И нико није имао снаге да је опере

ИЗБЕГЛИЦЕ

О невољи својој причају ћутањем.
Тугу исказују смехом
што их боли далеко је и туђе.

Не траже ништа осим мало места
и воде ако има.
Отићи ће чим мало предахну
и отопли.

Увек су бледи.
Једино се зацрвене кад се сагну
да са земље подигну
нечији новчић.

Њима ни једна земља више није света
Ако их питате шта носе у торби
Казаће
живу главу,
јер само живо може да никне
тамо где се баци

Немојте се љутити ако вам
сто пута понове име свог завичаја.
То се они боре против заборава.

ПАВЛОВА Лалка, рођена 1949.
Члан је Савеза бугарских писаца.
Књиге: *Бугарски ген* (поезија), *Река живоџа* (поезија), *Руњење времена* (хаику), *Раскрснице* (сонети), *Песма и суза* (поема), *Између Сунца и сенке* (поезија) и др. Превођена је на многе језике.

Добитник је многих књижевних награда.

МОЛБА

Воли ме кад сам срећна
и кад руним крај тебе сломљени смех,
кад мало старије девојче
опет граби твоје очи,
и као некад, рукама – крилима,
полеће ка теби као бела птица,
а ти оно добро небо,
у које сам полетела у зору.

Али ме двоструко воли у оном трену,
чим воденица живота заврти
изнад мене тешко камење
и кад ми у души као пелин буду горки
неостварени узлети и грешке.
Тада нежност не штеди.
Узми ми руку, отежалу од бола,
љуби потамнеле очи...

Ништа не говори. Ја ћу разумети...
Лепа сам од тога
што сам ти дала.

ЈЕСЕЊЕ РАСПОЛОЖЕЊЕ

Шуми лишће, веје га ветар,
песма олује истински га носи.
Још памтим зов зрикаваца
и мирис покошеног сена.
Трчи лишће, заљубљено се мази,
песму славуја
у плесу им чујем.
У ритму дишу јулске вечери,
луде ноћи још сањају.
Чекам напетост,
ослушкујем себе.
Куда је отишло моје лето?
Тихо тугујем за нечим пропуштеним,
као да сам сама под сунцем
слепа прошла.

С ТОБОМ...

Зима иде...
Сметовима затрпава звезде,
лупа на прагу,
сикће по прозорима,
леденим подлим мрежама
плете клопке за душу.
Зима иде
и труди се у стакленим прозорима
да за навек закључа мраз.
Зима иде... Нисмо ли закаснили?
Дај руке – као лавина
кроз урвине и камење
да пробијемо пут.

НАЈСТРАШНИЈИ РАСТАНАК

Оде.

Изненадно.

Без довиђења.

И пробуди се

судбинско предсказање:

‘У дому –

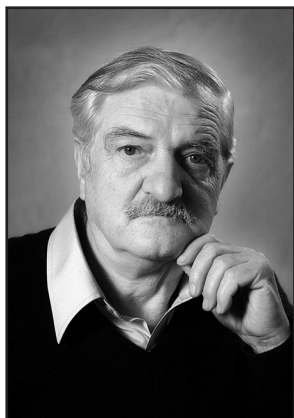
да не буде дома!’

Наоколо је тако пусто!

Дом не значи грађевина.

Дом је осећај.

Превео са бугарског Велимир Косић

ПРЕРАДОВИЋ Ранко рођен је у Вршанима код Прњавора, БиХ, 1944. године. Објавио је двадесетак књига поезије, од којих три на чешком, италијанском и есперанту. Обиљежавајући четири деценије књижевног рада 2003. године објављена су му изабрана дјела у четири тома: *Нейрисџуџачан себи* (поезија, приређивач проф. др Младен Шукало), *Крийи чари* (критике, приређивач Живко Малешевић), *Про за* (проза и записи, приредио Душан

Праћа) и *У времену* (дневничке биљешке и публицистика, приредио Бране Моцоња). За 50-годишњицу стваралаштва књижевник Мирко Вуковић изабрао је, сваком тому написао посебан предговор и објавио у четири тома изабране пјесме.

Превођена му је поезија на десетак свјетских језика, а добитник је више награда међу којима „Кочићеве награде“, награде Града Бање Луке „Веселин Маслеша“, „Кочићевог пера“, „Печата вароши сремскокарловачке“, „Кочићеве књиге“, награде „Шушњар“, и др.

Заступљен у антологијама и панорамама поезије и школској лектури.

ЛИЧНА ДОКУМЕНТА

У цепу летње кошуље
На левој страни
Војна књижица
Потврда о распореду
И лична карта

Распоређен рођењем
У ставу вољно
Или у оставу

Одрастао за пола века
И још коју годину виши
А да ништа схватио нисам

Имам шта показати
У сопствену одбрану
Као да се треба
Од ичега бранити

Ратник сам јер другачији
Нити хоћу нити могу бити

СРЕЋНИ ЛЕШЕВИ

(Пенџиу Серикоском)

Већ друго јутро
две лампе догорелих фитиља
у хотелској башти уместо сна

долевајући уље на ватру
ћутећи разговарају
два срећна леша

једино по чему се распознају
јесу пољупци чаша
и шкрипање зубима

(Сируга, лејто 1982)

КРАЈИНА

има своје авлије капије и капицике
вериге са сунцем објешеним мјесто бакрача
оловне стопе врача и угљенокопе
има воде свих свјетских мора и више од њих
цвјетале башче шуме с јесени румене
има звјездано небо и звијезде у њедрима

школе које с прољећа похађају пчеле
поточиће и поточаре старе
огњишта што навече срцима крајишника зажаре
самостане у којима се самотињи у име љубави
ливаде што и камењаре затравне
и косце њима неким срећним мјесецима
све има и смрт оца мога у поменима

предвечерја што руменилом се забораве у брдима
успаванке по свесвјетским мајкама
побједе величанствене и војне тешке
има центар свијета и централна гробља
има у читанкама и уџбеницима истине
у плодовима родовима и породима својим
све има на свијету и свијет свој у грудима

МЕТАК У ДЕЧАНИМА

(Драгану Колунџији)

Одакле баш ту
високо у небу
Светих Дечана
у немир се сазда
козарачка порука
метак Поглеђева

прасак би да пркоси
миром који савладава

ко и шта о томе зна
док се метак у бесу живих
и у телима наших мртвих
у рат распрскава

(мај, 1987)

ПРЖУЉ Жељко (1964, Сарајево), грађевински инжењер. Учесник рата, припадник ВРС у Касиндолској улици у Сарајеву. Дописник више новина и часописа. Објавио петнаест књига (шест збирки приповједака, четири збирке поезије и пет романа) и једну радио драму. Написао музику за један документарни филм. Носилац Повеље Српског Сарајева и Споменице Ствараца Републике Српске.

Ожењен, отац двије кћерке.

Живи и ради у Српском Сарајеву.

ТРЕБАЛО ЈЕ

Болестан сам и немам стан,
И кад не треба нервозан,
На берзи рада, на листи за суд,
Без брата и пријатеља,
Љут на оба родитеља,
Девет десетина блесав и луд,

Пушим дневно три кутије
И то оне јефтиније,
Пијем брљу, дувам кад се има,
Слушам гусле, хармонике,
Дневник и црне хронике,
И, ко семафор, пркосим свима,

Ал остајем сам крај пута,
Без мејкапа, без капута,
А подобни иду, дуго, далеко,
Не брини, пиле малено,
Што ми је све ово требало,
Знам одговор, кад упита неко,

Е па, требало је, шта сад
Мој избор, мој лет и мој пад,
Мој стари отров на ране старе,
Јер кад станемо умирати
Године ћу све ове дати
За онај трен побједе са Бетонаре,

Требало је, да кад клинци
Врате се ко побједници
Слободно, небу, дигну три прста,
И двоглавог орла носе
Кад пјевају и пркосе
Ми смо царски народ, ми смо друга врста

И нека сам болестан,
Без стана и нервозан,
На листи за суд, на берзи рада
Е, пиле моје малено,
Ако ти буде требало
Ја сам опет ту, као некада

У ВРЕМЕНУ МРАКА

Отац ми је погину у рату,
За зрно славе и зрно части,
Мати брине о мени и брату
И моли милост од ове власти,
Милован је радио ко тата,
Возио кран у „Арматурама“,
Ал ко брод је изашо из рата,
Тајкун, цијењен у тим структурама,

На годишњицу смрти татине
Дошао је да прислужи свијеће,
Рекао ја да ће да помогне
Само да дођем у предузеће

– Морамо се бринути за породице
наше браће и јунака,
они су ко икона Богородице,
свјетло у овом времену мрака

Трећи дан ме одвео у Котор
И тад је почело, нисам хтјела,
Милован шиљи да је добротвор,
А у ствари – власник мог тијела

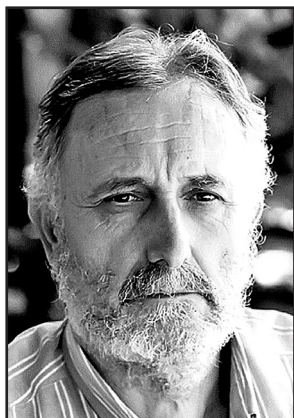
Прво је само он, мјесецима,
Па пријатељи, радне колеге,
Учила сам и газдиног сина,
Он се био заљубио у мене,

А можда је добрица, Милован
Ил сам се навикла, па не марим,
Имам плату и једнособан стан,
Социјално и слободно старим,

А кад ме стигну кајања птице
Нашмрчем се финог, слатког праха,
Јер ја сам ко икона Богородице,
Свјетло у овом времену мрака

И мати зна чиме зарађујем,
Мало је плакала, ал не дуго,
Јер зна да тако обезбјеђујем
Гријање и хљеб, уз то и друго,

Најважније, да више не моле
Од ванаго милост, ко прије,
И да брат учи високе школе
Он је студент српске историје

РАДУЛОВИЋ Селимир (1953, Цетиње) објавио је књиге: *Последњи дани* (1986), *Сан о љазници* (1993), *У сјенку улазим, оче* (1995), *О љазници ризничара свих суза* (2005), *Снови светлог љазника* (2009), *Под кишом суза с Пајмоса* (2012), *О љазници и камену са седам очију* (2015), *Сенка осмог еона* (2016); те више књига изабраних пјесама: *По лицу ноћи* (1996, 1997), *Књига очеве* (2004), *Где Богу се надах* (2006), *Извештај из земље живих* (2009), *Светло из очеве колибе* (2011) и књиге изабраних и нових

пјесама: *С виса сунчаног, сирашиног* (1999), *Као мирни и светли весник* (2008), *Песма с острва сирочади* (2010.)

У издању Српске књижевне задруге и Православне речи објављена су му *Изабрана дела* (I–V).

Аутор је пет антологија/хрестоматија, књиге књижевно-критичких текстова *Повој и чланци* (1987) и књиге огледа *Светло из очеве колибе* (2015).

Издавачка кућа *Чикоја* објавила је, у колекцији *Одговори*, књигу разговора Милоша Јевтића са Селимиром Радуловићем *Очево лице књиге* (2017).

За свој књижевни рад добио је бројне књижевне награде међу којима: *Новембарску љовелу Новог Сада*, *Печат вароши сремско-карловачке*, *Кочићево љеро*, *Вукову награду*, *Награду Симо Маџавуљ*, *Награду Књига године Друштва књижевника Војводине*, *Награду Ђура Јакшић*, *Награду Десетница Ангелина Бранковић*, *Награду Кондир косовке девојке*.

Био је секретар Покрајинског фонда културе (1990–1992), директор Културног центра Новог Сада (1992–1997), председник Друштва књижевника Војводине (1997–2000), главни и одговорни уредник издавачке куће *Орфеус* (2001–2012), директор Стеријиног позорја (2012–2014). Сада је управник Библиотеке Матице српске.

Потпредседник је Удружења књижевника Србије, члан Управног одбора Матице српске и председник Управног одбора Српског народног позоришта.

Живи у Новом Саду.

СЕНКА ОСМОГ ЕОНА

Тихова ѿељима

шћо више мољаху, него дисаху

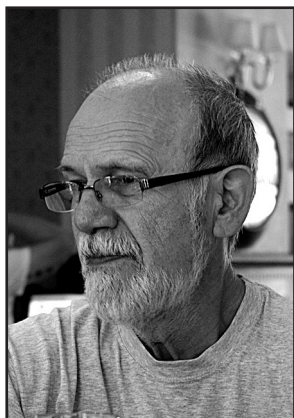
1

Још пружаше се и мирисаше дивни дах пролећа,
Па разбуђен, бодар,
Мерих лист сваки, што, за дана земаљских,
Уз зрак стасаваше сунчев. 5
Као у доба дечачко, што, налик сну,
У трен оде, па све, у мислима
Касним, у срцу се радовах свом,
Иако знавах да ту где ми
Дишемо други ће дисати људи 10
И дух окретни
Сменити врлину ревну.
Тад, блажен, спознав невоље своје,
Од Господа преузех дар суђени,
Па се, не наглећ', да грех не починим, 15
У анђеоском зборећи збору, предах сунцу,
Што рађаше се у мени,
Клонећ' се злих, јер, с добрим се
Дружећ', знао сам да реч злу
Ветрови зли носе. 20
Са штапом пастирским, ал' као муза
Залогом, треперећ' у виру брзом,
Похрлих ка светлости, јутарњој,
Па још опором потекну вино,
Бујицом речи прикривах разум начети. 25
Уз нежни додир лахора, нежног,
Именовах цвет сваки,
Питајућ' да л' од тог ризница
Очева пунија бива.
И чињаше се да, газећ' сенку, немирну, 30
У руци држах и почетак и крај,
Јер најавих светло што прошара

Неба лице и, очима многим, Јутарњу мотрих звезду. И горех, Па продимих, као трава, ужутела, И у седу се косу оденух, ал' с надом Да, смртан, бесмртном ходам стазом. За осмог еона, још нерођен, С повезом преко очију, без сна, Од стрепње до стрепње, држећ' се Стазе муза, за ваздухом жуђах, Па се, у страху, страхом, изнова рађах. Јер сутра јуче беше, а јуче, кружећ', Сад сутра, неизвесно, бива.	35
Ако не победиш, душо моја, Заустих, на невоље не мислећ', Пустим се заносећ' сном, не тугуј! Не часећ' часа, за борбу се Спремај. И не одступај, ни пред Облаком, олујним, знаком ноћним, Ни пред дремежом тешким, Међ' сенкама, кад дан и ноћ бивају једно. Тад не стишавих срце своје, Већ му се предах. И ништа друго Нити чух, нити видех.	40
Не одступај, душо моја, крени, Крочи преко, потом се врати. Јер, ту где се баца семе, преопасно, Стасава и плод родљиви, спасоносни! И тако се шири језика, немога, пев И реч, певљива, отвара као цвет. И док се година наслањаше На годину, а пролеће купљаше Снежно-бело иверје, ти, у чуду, Обараш поглед и у генију стасалом, У лати вечној, где дише светлости Зрак, престаје сећање на лишће, Увело, ветар, туробне капи Кише, у мисли присној, У речи што се дизаше и падаше,	45
	50
	60
	65
	70
	75

У радосној песми душе,
 Тек суза која, ненадно-заиграна,
 Превари око. А сви гласници Оца
 И сви звуци што долазаху
 Од Свете лире и молитве Свете 80
 И у надахнуће одевен мирни и светли
 Весник. И радост неба, што се,
 Кишом суза, ули у мене,
 И ведре плавет, што се спушташе
 Озго, нежно нас додирујућ', 85
 Све, све, као једно у свему,
 Јави да бејаш у милости Оца
 И да из срца кћери његове
 У срце његово хитах. И у мир преобрази.
 Успињућ' се на брег, с изданцима красним, 90
 Обраслим маховином, дивљом,
 И мноштвом вијугавих корита,
 Речних, ка оном што указа се
 Оку, у милом наручју Очевом,
 Крећућ' се прошлим, 95
 Купећ', где који, лист, заостали –
 Стајаш на врху, не знајућ'
 Какав дан свиташе.
 А кад се из сна, опијен зраком
 Небеским, тргох, у уснама осетих 100
 Песме ми крилате дах.
 И видех да земља буја, зеленом
 Китећ' се травом, и да лишће,
 На дрвећу, радосни глас пушта.
 Занемех пред нежним листовима 105
 Руже, што збијају се у грму,
 Пре него расути буду.
 Као и угљевље, кад у пепео се сели.
 Тад језик нешта и очима не видех ништа.
 Ах! време, што дајеш и узимаш, 110
 Снажећ' и слабећ' дело своје.
 Пред природом туђин, Небеснику
 Теретан, син клонули, у сиви се

Сместих људски дан,	
Не тражећ' велико у малом.	115
Одагнав, од себе, и стид и част,	
Опкољен псима, знао сам да души	
Грешној, на крају, рачун намирен бива,	
Па се тело у смртни одеваше прах.	
Стрмом се спуштајућ' стазом,	120
Док облаци пролазаху небом,	
Слеђах камења и корења траг.	
И не пожелех крика.	
А небо се, у игри зрака, сунчевих,	
Обнови. И у свету, малом, који се,	125
Као божур, отвараше, нађох сламку велику.	
Тад оскудну заложих ватру,	
Верујућ' да још живим	
И да се сан не прекида.	
И у души видех да лет лептира,	130
Блиставог, сад бесмртни лет бива.	

РИСОЈЕВИЋ Ранко (1943), пјесник, прозаиста, драмски писац, есејиста, историчар математике, преводилац и културни посленик, објавио је око педесет књига, од тога 18 пјесничких збирки, 25 прозних књига, међу којима 10 романа; изведено му је десетак радио-игара за дјецу и два за одрасле у Народном позоришту Босанске крајине у Бањалуци. Приредио је за штампу више књига поезије и прозе српских и страних аутора. За књижевни рад награђиван

је више пута, а најзначајније награде су: награда „Жељезаре Сисак“ за поетску књигу *Прах*, награда „Лаза Костић“ за прозну књигу *Шум*, награда „Политикиног забавника“ и „Удружења књижевника РС, Подружница Бањалука“, за роман за младе *Иваново ојћварање*, награде „Печат вароши сремско-карловачке“ и „Скендер Куленовић“ за поетску књигу *Први свијет*, награда „Пјесник – свједок времена“, Сарајевских дана поезије за *Самоћу*, *Молићве*, награда „Бранко Ћопић“, Српске академије наука и умјетности, за роман *Босански џелати*, награда „Душан Васиљев“ за роман *Господаска улица*, награда „Кочићева књига“ за роман *Сесире и другарице*, те „Кочићева награда“ за укупно стваралаштво. Проза и поезија превођена му је на више европских језика. Роман *Босански џелати* објављен је на чешком, пољском, њемачком и руском језику. Збирка кратких прозних записа *Шум* објављена је на италијанском језику.

БОЛИ, ПРИЈАТЕЉИЦЕ

Драга моја боли,
Шта бих ја без тебе?
Све док се не јавиш,
Сумњам у свој живот –
Све остало је недовољно
Да бих рекао како јесам.
Само твој додир,

Долазак, постепен,
Оклијевајући и увиђаван,
Смирује ме и враћа
Великом свијету изван мене.
Ти си само моја,
Боли, пријатељице,
Од првог дана нашег познанства,
Када си ми дошла
Кроз ножне прсте
С којих су спали нокти,
Кожа и моје незнање.
Полако си се успињала,
Редом пречих ствари,
Према души, гдје сада
Станујеш.
Све ти је ту потаман,
Као да си се са мном родила.

ТИЈЕЛО

Ко си ти,
што ме цијелом свијету
откриваш и показујеш?
Ко те је и гдје изабрао,
Да ме ружиш
И да те се стидим?
Колико сам само труда
Уложио да те поправим,
Да те склоним од гомиле,
Да те занемарим!
Ништа није вриједило
Ни користило мојој залудној муци.
У теби су гледали мене,
Смијали се и понижавали ме,
Док сам самотан и погружен,
Бјежао кроз тебе
Тражећи право мјесто
Које свјетина неће поплувати.

ВИЈЕСТИ

Вијести о напретку и открићима,
Понос науке и државне мудрости,
Слеђене или спаљене, сасвим старе –
Већ вијек и ко зна колико дана,
Ништа не значе, никоме не говоре.
Понека је стидљиво, колико јуче,
Пробудила сневача, савјест будних –
И тај се више не јавља, из долине
Покривене пепелом и звијездама.
Све што се могло, негдје тамо,
Расуто је у ријеке давно пресушиле.

ЧИНИ СЕ

Чини се да је све готово
Овдје, на мјесту гдје ништа
Не може бити све.
Изневјеравају ријечи,
Одумрле су крај ствари
Остављених да скончају саме.
Има ли вјетра овдје,
На пустом мјесту, у крајњем трену?
Сваку ријеч два пута кажем,
Трећи пут повучем – све је нетачно.
Бар мало вјетра помогло би,
Ако је икоме стало
Да се пронађе нешто
Што већ једним дијелом
Није постало ништа.

РУМАРЧУК Наталија рођена је 12. октобра 1958. у Подмосковљу, у граду Реутов. Њена мајка, Лариса Румарчук, позната је пјесникиња и прозаиста из генерације шездесетника. Њен прадјед по мајчиној линији, Прокопиј Принципар, бавио се режијом заједно са Антоном Павловичем Чеховим.

Наталија Румарчук завршила је Филолошки факултет Државног универзитета у Калуги, а затим дуже вријеме радила као уредник издавачког предузећа „Млада гарда“. Своју књигу *Зашио си заволела пјесника* објавила је 2011. године. О њој се са усхићењем огласила утицајна *Независимаја газетја* у чланку под називом *О йолийичарима и верлибрисџима*. Исте године једногласно је примљена у Удружење књижевника Москве.

ПРОЗОР ВИЛЕ „ВАЛДБЕРТА“

Прозор према небу
увек приближава небо
и увећава лепоту неба,
пуштајући га у мој дом.
Ноћу, пак, виде се звезде
које ми дом претварају у лађу
што једри диљем звезда.
Синоћ је пала магла и мраз се ухватио;
на моме небу су се јавиле ледене звезде
што увећавају лепоту невидљивог неба
и увећавају мимолетност лепоте,
јер током дана моје ледено небо копни...

КРИЛА

Мили мој, метем под,
али ми сметају твоја крила.
Склонила сам их у ормар,
али она испадају из њега.
Склонила сам их на мезанино
и помела под,
а перје сам скупила у ђубровник.
Отишла сам до продавнице и купила млеко,
а кад сам се вратила,
тебе више није било, а ни крила.
Ти си одлетео у Немачку... у Кину...
а код мене – чист под
и боца млека на столу.

* * *

Понекад ми се чини
да је небо око нас
танана, тесно напета опна
ваздушног балона,
унутар кога смо ми.
И ако се ико икада
досети и дрзне да је пробије,
спашће као смежурана образина
и ослободити друге даљине, друге светове...
Како је човеку тесно у простору
што сапет је небом!

* * *

Између дана и дана лежи ноћ,
као ничија земља између две државе.
Анђели сна стоје на стражи,
као храбри граничари.

Са руског превела Вера Хорваић

СНИТЕНКО Људмила – чланица Савеза писаца Русије, дописни члан Академије руске књижевности, члан словенске Академије књижевности и умјетности, аутор више од 10 збирки пјесама и превода са словачких језика. За књижевни рад добила је награде Министарства културе Русије и Савезне агенције за штампу и масовне комуникације Руске Федерације.

Добитница је многих награда и признања.

ЈЕСЕН

Већ са освитом пој птичији,
Као из земље да избија,
Чаробној фрули најсличнији –
Тишину разби мелодија.

Разагна вјетар маглу рану,
Четином прва роса блиста,
Значи – јесењи дан освану –
Ено, кап чиста кану с листа.

И кад, умите косом кишом,
Бљесну стабљике мокре траве,
У симетрији таквој – вишој,
Читам ријечи, вјечне, праве.

УТЈЕХА

Све у кругове када се врати
Враћа се живот гдје год буја –
У том врту ће кренути цвати
И звонки жамор сад једва чујан.

Само да слушаш, без дисања,
Неуловљивој предајућ' се сјети,
Тјешити зјеном, њежно, кд кад сањаш –
Да у грудима то и дух осјети.

По смјешку знати ријечи најаву
И прихватити смјерно шалу лаку,
Без препирања ни кад си у праву,
Благодарити за минуто сваку.

Од радости се напросто топећи,
Без остатка туге и најмање...
Будан – и ништа више! каткад рећи
Нешто – кд да је тек почетно стање.

ПО НОТАМА

Данас тијано шуми киша
Ситним кораком непогоде,
Нека је, нек се мало стиша
Док јој године капи своде.

И њежно, како зна стабљика,
Врат ми обгрле руке двије
И гласак дјечији што изђика,
Шапну ми звонко: „Ја умијем!“

Срце испуни такво благо
Да се побојаш и покрета:

Ни макац нећу – чедо драго,
Нек траје твоја ријеч света!

Виолинисти кличем браво
Нотама живот што подаде,
На груди ми се приви главом
Дијете, срећно до насладе.

МОСКОВСКА БЛАГОВИЈЕСТ

На Москву гледам са кремаљског виса
Празничких звона дишући одјеке,
Стазу од срца па до живописа
Вишевјековне молитве просјекле.

Кроз сва времена над спокојем Москве
Иконе бдјеле – свети штит Русије,
Штит непробојан, несаломљив посве,
Ни дан-данашњи другачије није.

Под јеком звона преци-браниоци
У сваки подвиг ишли стазом смјело,
Маршем побједним крстоносни оци
На синове су преносили дјело.

Том утабаном стазом јеком звона,
Вјетар, за срећан пут, пјевуши...
Постоји земља – сред срца је она
И, као нигдје, народу у души.

Чујем, кроз ову плавет, као ода
Тај бруј трепери над Москвом чудесном,
А горе, кубе небескога свода
Одзвања нашом јединственом пјесмом.

Са руског језика превео Зоран Косић

СТОЈКОВИЋ Душан (1948: Београд) – пјесник, приповједач, књижевни критичар, есејист, антологичар, преводилац са словеначког и француског језика. Уредник *Шумадијских мейафора* (Младеновац). Члан редакције часописа *Бдење* (Сврљиг) и *Наш ѿраг* (Велика Плана). Потпредсједник Удружења књижевника Србије. Академик Славјанске литерарне и артистичке академије у Варни.

Објављене књиге:

Поезија: *Мало сунце* (2004), *СмрѿКовање / СмрѿКовење* (изабране пјесме на српском и македонском језику, превод Ристо Василевски, 2008). – Проза: *Сневомрак, кафкијаде* (2006), *Сновни словар*. Приче о Сигналу (2007). – Лексикологија: *Речник дубровачког језика* (2000).

Изабрана дјела: *Снивци* (*Unus mundus*, Ниш, 47 /2014, стр. 89–249).

Критика: *Башиѿиници и саѿуѿиници*. Субјективна историја младеновачке поезије (2007), *Хлеб камена и неба*. О сврљишким песницима (2010), *Жубор мейафизичког*. Огледи о српским песницима (2010), *Зрнасѿи снови*. Критички текстови и студије о стваралаштву Дејана Богојевића (2010), *Радомир Андрић или Поезија која ѿраје* (2012).

Такође, приредио је антологију *Трезор срѿске ѿоезије, Срѿски ѿесници XX века* (2014), осам антологија *Грамаѿишка смрѿи* и многе друге.

Живи и ради у Младеновцу.

ЈАТО

птице су заборавиле да се јате
њихови лупинзи
нису више забава за око
и мозак остављен
на скрханим вратницама

птице су проговориле
укравши нам пијане сугласнике
полуделе самогласнике
обешене гласнике

говоре нам у очи
криком се укрцавају у уши
слећу на срце
рударе у души

оне су наши изасланици
у посној години
која је немањем охлебила
смрт шћућурену
у склеротичној руци
врховног манипулатора
мора

неми и затрављени
обрасли травом
смејемо се нечујним грохотом

подједнако лишени и еха и греха

ЈЕЗИК

свако од нас говори
– покушава то да изведе –
тако што смрти окреће леђа

прасак за ехом
ехо тишине
слојањена густина неба
на непцима
дрхтави фијук воде
у узбурканом срцу
по којем се баркају
нахерене арке
одвиждале аркадије

ноје простире обезумљене
недорасле вокале
а се упецало у минском пољу
у се у брзини са ајкулом надмеће
о се озлоприштило
и се брзоплето помолило из љуске
е се оевило у рајском шедрвану

само *р* у искрзаним клонпама
ландара по јендецима сушне душе

КЊИГА

бачена крај поспаног дрвета
окишена без да се окишобрани
смочена окрајцима суза
брзометно одроњених
сама себе листа
и п(ро)учава
враћајући се непрестано

– ватростално и трбухозборно –
на исту страну

са ње у нас зуре
насмешено и порцелански
здравим и кварним истомахно
зубима заборавне смрти

она у оделу карамазовог
ђаволка са давно
измоделим штапом
прекрштених ногу
гладна лета и девојака у цвету
вене и пада
као први осушени листак
листине овог года
овог прама покрштене смрти

нама у инат

ТАНЕСКИ Звонко (1980, Скопље), пјесник, књижевни критичар, преводилац, уредник, антологичар, универзитетски професор.

Дипломирао је на Филолошком факултету у Скопљу, на одсјеку за општу и компаративну књижевност. Два доктората одбранио на Универзитету Коменски у Братислави и на Универзитету Константин филозоф у Нитри. Радио као професор на катедри у Братислави и као први лектор за македонски

језик. Предавао на ФОН-у у Скопљу, а од 2014. предавао у Нитри, а тренутно предаје као професор на Универзитету у Братислави (од 2015. године).

Објавио следеће збирке поезије: *Одворена вратица* (1995), *Хор њурулог лишића* (2000), *Срп* (2003), *Чоколада у њорџфолу* (2010), *Нежност без гаранџног лисџа* (2012), *Чекајуџи исџорију* (2016). Такође објавио више научно-теоријских књига. Превео и препјевао на македонски језик многе пјеснике. Добитник је више значајних пјесничких награда у Македонији и иностранству. Превођен на српски, енглески, пољски, чешки, италијански, мађарски, руски, украјински, бугарски, шпански, словеначки, албански, хрватски, босански, словачки и есперанто.

Живи и ради у Словачкој.

ДОБАР ЛОВАЦ

Један, два и опааа!

Опет падам у сан,
умор ме прати свуда,
не испушта одмор из канце,
не дозвољава ми да мрднем,
очи да отворим што светле као неонке
са старим датумом производње
свет да опипам пулсом неуротичара
коме је обавезно потребна дневна доза опијума
(уместо инфузије коју неће примити зато што нема
аутомобил да оде)

Два, три и долеее!

Игра се језик својим формама,
својом функцијом дежурног полицајца
покушавајући да испита мој хранопроводник
како гута граматичка правила:
као бомбоне, као чоколаде, као роман

Лоша игра, музо!

Таман смо се били навикли на лингвистички посао
и ето ти критичаре са својим фантазијама –
да траже пукотине у језику,
да продубљују имагинацију

Постоји ли сада неки добровољац, који ће
их зауставити у потрази?

Добар ловац, можда.

ЖЕЛЕО САМ ДА ПИШЕМ

Желео сам да пишем песму о теби –
да скинем са тебе све метафоре, метониме, епитете,
да будеш гола истина,
службена и прихваћена од надлежних органа
као чврст доказ самоодбране

Желео сам да ти напишем поруку
да те опишем како силазиш према мени
погледа прибраног
без да се окренеш унаоколо,
колико да провериш – да те не прати неко
неукроћен и непримеран

Желео сам да ти пишем имејл
да потонем у твојој виртуелној нежности
и да самујем целе ноћи испред укљученог монитора –
да ми не изгоре очи од мрака –
пре него те видим на јави
након дужег времена

Желео сам да ти пишем писмо
да те милошћу наградим –
да је имаш за резерву или вишак,
када заборавиш да се насмешиш
при поздраву

Желео сам да пишем, али већ сам се предомислио.
Тако настављам и даље да желим.

НАША ДОМОВИНА

У медијској тишини наоколо
речи су принуђене на шум у саксијском цвећу
наша тела од рекламних билборда не мучи ништа
као празни загрљаји
наша домовина је тамо где је историја кренула погрешним
путем
где је срце постало орган вида: пећина
која прима све огласе да трају дуго
јер плата је премала за све жеље

ЧЕКАЈУЋИ ИСТОРИЈУ

Пред мојим ногама – седи пас, разиграно мрда репом,
и са укоченом главом уперену ка мени,
ја, пак, са вратом издуженим ка звездама изнад мене.

Близу смо. Он можда и наслућује
зашто нове звезде ћуте.

Само када смо заједно их примећујемо
и наша непозната сазвежђа.
Оријентишемо се према њима.

Обојица смо одлучили
да дочекамо историју.

Са македонског превео Ненад Трајковић

ЖИТКОВА Татјана, пјесник, публициста, преводилац, редактор. Рођена у Јарославу у Русији. Дипломирала на Педагошком факултету математику и француски језик као и факултет математике и физике. Извјесно вријеме радила као професор математике. Аутор је више књига поезије и многих зборника и алманаха поезије и публицистике, те литванских и иностраних антологија. Њене пјесме су превођене на енглески, бугарски, македонски,

монголски, српски, чешки и хрватски. Главни је редактор часописа *Садашње вријеме*. Предсједник је Међународне асоцијације писаца (МАП), члан Савеза писаца Русије и Словенске академије умјетности и књижевности. Добитник је награда „Златни пегаз“ Синдиката бугарских учитеља, француске награде „Le bleu et international – златна медаља „Нике“ за 2015. годину као и Гран при награде Словенске академије умјетности и књижевности у Варни.

ПЛАМЕН

Златноковрцави пламен
У полумрачном врту
На веселим кладама
Увежбавао је плес.
И горео је дан,
И цветови на ветру
Палили су своју светлост
На вечерњем екрану.

Затезао је стас,
Махао и вио се,
Градећи нови облик
У борби синусоида,
Нестајућих у ништа,
У никуда, у обману,
У уздижућу сферу
Божанских грађевина.

Ја посматрам пламен
И у његовим писменима
Све настојим да нађем
Заветну реч...
Али спушта се ноћ
И бледи жариште,
Односећи у таму
Златне украсе.

* * *

Залутала сам у тој врелој Москви
И на мосту стајала Патријаршијском,
И сунце је било јако, жестоко, страшно
По људима, водама, зградама и крошњама.

И у том беснилу светлости и огња
Одједном нечији Лик се вазнесе изнад звоника,
И постаде у тренутку том лако у Престоници
И у Русији и у срцу мом.

Дуго сам ишла, ни броја не знам
Некаквим улицама, загушљивим од спарине...
И само у храмовима камено-спокојним
Дисао је живот и узносио се у висине.

ДЕЦА ВАСЕЉЕНЕ

Затворили сте се у својој планетарној кућици.
Разровали сте Земљу рововима.
Покрили сте завесама границе.
Навукли ролетне националности.

Од претресања старих прња
Лажне својине
Угаснуле су ватре ваших срца,
Прекрили се ињем прозори очију,
И вапаји за помоћ не допиру... до ваших ушију.
Пробудите се!

Светла радост пева вам песму јутра.
Мудра радост плете венац рада.
Тиха радост уздиже се над покровом ноћи.

Певајте!

Крила расту од мисли о Добру.
Срећа се прикрада од мисли о Светлости.
Премудрост сија од чисте Молитве.

Знајте!

ЛЕТО

Јутро је исцељивало сјајем,
и морило нас и мазило подне,
а вече је кроз завежљај тајни
проденуло сунчев зрак.
Ваздух је одисао песмама и наном
и снатрио као громоносни облак
док су низ планинску косу
у ноћну пашу кретали коњи.

Прејџев на српски језик: Снежана Дабих

УЉАРЕВИЋ Радомир је рођен 28. или 29. априла 1954. године у Равним Гомилама, село Горња Врбица код Билеће, Опутна Рудина, срез Вучедолски, општина Никшић, задња пошта Црквице.

Књиге: *Мијена* (1979), *Прикуљчање ђодаџака* (1981), *Примални крик* (1985), *Преса* (1985), *Зимски дворац* (1990), *Двосџрука колевка* (1991), *Говори и чланци* (1993), *Песме и џреводи* (1994), *Ramantul fa-gaduintei* (на румунском, 1997), *Оџис* (2000), *Intoarcerea lui Prometeu* (на румунском, 2000), *Ни а* (2002), *Неке сџвари и осџало* (2007), *Црна куџија* (2008), *Билећко џророчансџво* (на српском и енглеском, 2009); *Школа одучавања* (2015); *Нови часови* (2017).

Награде: Награда Удружења књижевника Црне Горе за књигу године, Награда *Рисџо Раџковић* (Црна Гора), *Кондир Косовке девојке* (Србија), *Кочићево џеро* (Република Српска), *Видовданска џовелја* (Црна Гора), Награда Савеза писаца Бугарске и града Варне, Златно перо (Бугарска), *Сениор кулџуре* (Румунија); *Калиновачки џеџровдански вијенац* (Република Српска); *Злаџен џрсџен* (Македонија); *Леџеће џеро* (Бугарска); *Велика Базјашка џовелја* (Румунија); *Усџеније* (Србија).

Члан је Словенске академије уметности и књижевности у Варни.

Директор је и уредник је издавачке куће *Окџоих* и главни уредник Издавачке куће *Шџамџар Макарије*.

Живи и ствара у Подгорици.

НОВИ ЧАС

Већ дуго корачамо уоколо,
Никако да усмјеримо стопала,
Никако да се одлучимо. Да
Препознамо камо идемо.

Обилазимо капију. Пратимо
Киљане. Мисли ли ко да се
Тамо неће вратити. Нада
Ли се ико нечему чему

Се ипак нада. Враћамо
Се лажним правцима
У занемарену реалност.
Улазимо наглавачке кад

Нисмо знали смјерним
Кораком. Или као бубе
Које знају своје мјесто
У историји. И свој

Удио у пословима зема-
Љским. И лакоћу којом
Се враћа директно у смрт.
То је био нови час.

НЕВИДБОГ

Стихови су осветили свет
Осветлили блато

Господе који си чувар метафора
Господе који сејеш и жањеш

Који ћеш сејати и жњети
Који си сејао и жео

Посејао си једну реч
Једну реч у моје ухо

Али ко је ишта чуо
Само смо видели таму

И нагутали се страха
Чије име је невидбог

ОЧЕКУЈУЋИ ВАРВАРЕ

Песник је певао о варварима
Који никада нису дошли
А сви смо чекали њихов долазак

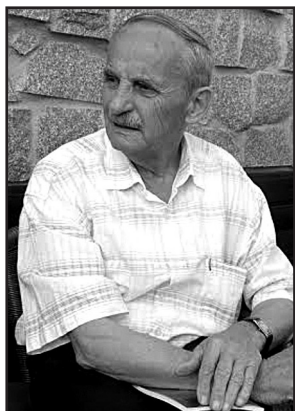
Тек што смо одахнули читајући песме
О варварима који не долазе
И поверовали да никад не долазе

Видели смо их међу нама -
Нека свако загледа у лице ближњега
И нагледаће се лица варварског

И да нису долазили
Међу нама их је било довољно
Да не пожелимо више гостију

Чекајући долазак варвара
Знали смо заправо да никада
Нису ни одлазили

То и није неко решење

ЦВИЈЕТИЋ Мићо рођен је у Кушлату код Фоче (1946), Република Српска. Студије историја југословенских књижевности завршио је на Филозофском факултету у Сарајеву, а докторску дисертацију одбранио је на Филолошком факултету у Београду. Прије рата радио је на Радио Сарајеву, а већ преко 20 година ради у београдским медијима. Сада је главни и одговорни уредник у *Књижевним новинама*.

Објавио је петнестак књига поезије, путописа, студија, есеја, превода и критика. Такође, превео је више књига са њемачког и лужичкосрпског језика. Књиге поезије објављене су му на македонском, бугарском, румунском, њемачком и француском језику, а у књижевним гласилима и на више других језика.

Добитник је више значајних награда и признања, међу којима су *Милан Богдановић*, *Србољуб Милић*, *Бранко Ћопић* и др.

Члан је Удружења књижевника и Удружења новинара Србије, као и стални члан Матице Српске.

СТУД

Ни трага људских стопа,
Ни зверињих трагова,
У неподношљивој близини
Окови од снега и леда.
Сваки се живи створ
У своју јазбину повукао.
Док се ватра не разгори
И кућа не смлачи,
Узајамно се топлимо

Љута зима и ја.
Кад нема друге блакости,
Можда нас и студ згреје.

ПОНУДА

Ни за тренутак се немој двоумити,
Кад немаш више шта да изгубиш,
Узми колико ти је данас понуђено.
Нуде што је њима преостало,
Сутра се ни толико неће сетити.
Понуђено се лако не одбија,
Њихово мало, за тебе је много.

КРОЗ МЕЋАВУ

По Ђорђу Сладоју

Вечерас на Видиковцу мећава веје,
Кроз занос светлосних бореала,
Одједном ми се јављају слике:
Препознах оца, враћа се кући,
Одјездио у варош раном зором,
Прикасио кроз снег и мећаву,
Преко планине, кроз недођију.
Причувај се ноћас, добри оче,
Да те снежне белине не заслепе
И да не скренеш с правог пута;
Најпоузданије је, држи се коња,
Чврсто за гриву, ослони на сапи,
Попусти узду, нека пробија снег.
Има поуздане очи и уши, оштар њух,
Све види и чује, опасност наслути,

Дивовску снагу које се и звери плаше,
Дуге и чврсте ноге прегазиће сметове.
Не окрећи се назад, само право,
У стопу нашем виловитом коњу,
Он има витко тело, крила змаја,
Савладаће наносе, Хумић планину.

Ваљда путујућем, припомогне и Свемогући,
У неко позно доба, и ове ледене ноћи,
Жив и здрав ћеш стићи забринутој кући.
Како и на Видиковцу леди и веје,
Ковитла одасвуд, и преко река,
Из равне Паноније и са Карпата,
Покушавам слеђено да угрејем.
Како ли је сада код нашег дома,
У далекој даљини, изван света,
Прилази и улази, ни трага од пртине,
Китина до земље, полегле гране;
Видим себе, уместо доброг оца,
Упутио се кроз међаву, газим кући.
Одасвуд студен, и овде и тамо,
Па и у топлини собе ноћас зебем.

ЛЕПА ФАРАОНКА

Занемео сам стајао пред лепим лицем,
Посматрао египатску фараонку Нефертити,
Усамљену у прехладном, далеком свету,
Прокријумчарено бесцен благо са Нила.
Опијени и сами лепотом, као да су само
На тренутак задремали богови, одани чувари
Краљице, да би постала пленом туђина,
Сада експонат у славном берлинском музеју.
У својој моћи и бесу, ни ледени канцелар

Фашистичког Рајха, охоли поседник свега,
Нипошто није дозволио да се отуђено врати,
Ни по коју цену није хтео да се одрекне заноса
Најлепше жене која је икада ходала светом,
Супруге краља Ехнатона, чије су чарне
Очи, и цело лице, помутиле и бистри
Разум давног божанског творца њеног лика.
Хтео је немачки бесловесни рушитељ света
Да ужива у тајновитој лепоти, чак безумник
Тврдио, да му само у њеној близини лако пада
Сан на очи, миран и спокојан одлази на починак.

Учини ми се да лепа фараонка Нефертити
Носи сувише тежак терет у оваквом двору,
Претесан оклоп, непримерен жезлу и круни,
У коме се, овде, нимало не осећа краљевски.
Изгледа тако сетно у рају златног кавеза,
Стрепим да не ослепи и на оно друго око.

САДРЖАЈ

АНУШИЋ Анђелко / 5

Барка, чекање
Миш
Непријатељ

БЛАГОЈЕВИЋ Берислав / 8

Дрво
Плачем изнутра
На гробу сиротог Б. Б.

ВРОБЕЛ Алексеј / 12

Мој свијет
Држаћу твоју руку
Зашто сањати
Људска судбина
Песимиста

ГАВУРА Јан / 15

Еволуција
Коцкар
Храна

ДИРЛИХ Бенедикт / 18

Не питајући се чему због чега зашто
Језик моје мајке
Долазак у Н.
Страх

ЂУРКОВИЋ Јелина / 21

Пропаст прве ескимске заједнице

КЕЦМАН Давид Дако / 24

Балада о белим мрежама (*Кайљом слухња*)
Искра /*Између два ледена доба*/
Кад будем облак

КУПРИЈАНОВ Вјачеслав / 28

Снијег
Ћутање
Вријеме у себи
Добра видљивост
Смисао убијања
Шоу, шоу...
Смијех

МИЛОШЕВИЋ Радослав / 34

Прије великог дана
Опет плес мртваца
Као Сунце чиста

ОРЛОВИЋ Михајло / 37

Опасне песме
Дан када смо се смејали рату
Избеглице

ПАВЛОВА Лалка / 40

Молба
Јесење расположење
С тобом...
Најстрашни растанак

ПРЕРАДОВИЋ Ранко / 43

Лична документа
Срећни лешеви
Крајина
Метак у Дечанима

ПРЖУЉ Жељко / 47

Требало је
У времену мрака

РАДУЛОВИЋ Селимир / 50

Сенка осмог еона
Тиховаишељима
ишћо више мољаху, него дисаху 1

РИСОЈЕВИЋ Ранко / 55

Боли, пријатељице

Тијело

Вијести

Чини се

РУМАРЧУК Наталија / 58

Прозор виле „Валдберта“

Крила

* * *

* * *

СНИТЕНКО Људмила / 60

Јесен

Утјеха

По нотама

Московска благовијест

СТОЈКОВИЋ Душан / 63

Јато

Језик

Књига

ТАНЕСКИ Звонко / 67

Добар ловац

Желео сам да пишем

Наша домовина

Чекајући историју

ЖИТКОВА Татјана / 71

Пламен

* * *

Деца васељене

Лето

УЉАРЕВИЋ Радомир / 74

Нови час

Невидбог

Очекујући варваре

ЦВИЈЕТИЋ Мићо / 77

Студ

Понуда

Кроз мећаву

Лепа фараонка

ПОЕТИКЕ

Поезија учесника 2. Међународних књижевних сусрећа

Издавачи

Удружење књижевника Републике Српске, Бања Лука
Издавачко предузеће Филип Вишњић, Београд

За издаваче

Предраг Бјелошевић, предсједник
Дејан Мاستиловић, директор

Припрема

Ратомир Димитријевић

Штампа

Филип Вишњић, Београд

ISBN

(Удружење књижевника Републике Српске)

